

### In deze infofiche...

*Elke zomer trekken heel wat speelpleinen met hun kinderen op uitstap, al dan niet naar een pretpark, als feestelijke afsluiter van een week of vakantieperiode. Dat je zelf een EHBO-kit meeneemt, weet iedereen. Maar je kunt wel nog relevante vragen bedenken: hoeveel animatoren voorzie je best? Laten we onze kinderen zomaar vrij rondlopen? En wat als we een kind niet op tijd terug vinden? We zetten enkele praktische tips op een rij.*

### Aantal kinderen per animator

Kind & Gezin schuift 1 begeleider voor 14 kinderen naar voor als minimum. Uit de speelpleinquête van 2010 halen we dat een speelpleinwerking toen (recentere cijfers hebben we niet) gemiddeld 1 animator voor 8,8 kinderen voorop zette, het effectieve gemiddelde lag rond 1 animator per 8 kinderen. Dit lijken ons goede cijfers om ook bij uitstappen na te streven, met die nuance dat je voor jongere groepen meer animatoren voorziet dan voor oudere groepen. (bv.: 1 animator per 4 kinderen bij de kleuters, 1 animator per 10 kinderen bij de tienjarigen).

### Mogen kinderen vrij rondlopen?

We raden af om kleuters zonder begeleiding vrij te laten rondlopen in een pretpark.

Verder zijn we terughoudend om 'richtlijnen' mee te geven. Het is jouw taak en verantwoordelijkheid om samen met je animatorenploeg te komen tot een systeem waar jullie als ploeg kunnen achter staan. Het zou niet goed zijn dat jullie je eenzijdig zouden focussen op deze tips.

In het algemeen vinden we dat je kinderen niet mag onderschatten. Kinderen kunnen flink wat verantwoordelijkheid aan. Jullie zijn echter zelf het best geplaatst om jullie kinderen in te schatten. Ken je de kinderen? Hebben jullie een goeie band met de kinderen? Zijn ze overmoedig of niet? Wie is er op uit om kattenkwaad uit te halen? Het ene pretpark is ook het andere niet: is het een groot domein? Is het overzichtelijk ingedeeld? Hoe goed kennen de kinderen het pretpark? Hoe goed kennen je animatoren het pretpark?

Op basis van deze overwegingen kun je als speelplein een aantal keuzes maken. Je kunt ook de kinderen laten kiezen of ze met een begeleider mee gaan of niet. Ook hier mag je kinderen niet onderschatten, vaak kunnen ze zichzelf goed inschatten. Dikwijls kiezen ze voor de 'veiligheid' om er met een animator op uit te trekken. Spreek dan alleszins af dat die zo veel mogelijk attracties van het park zal bezoeken in samenspraak met wat de kinderen verlangen, hopen ...

Om de situatie in te schatten (en op basis daarvan te beslissen hoeveel vrijheid kinderen al dan niet krijgen), haal je er de omstandigheden van het park/domein bij:

- de grootte en overzichtelijkheid van het park/domein
- de afbakening van het terrein (volledig of bepaalde zones)
- de aanwezigheid en spreiding van hulpposten
- de herkenbaarheid
- de kennis van de kinderen én animatoren van het terrein
- ...



Waar hou je allemaal rekening mee als je kinderen vrij laat?

- **Vergeet niet te tellen!** Zo weet je met hoeveel kinderen je op uitstap trok en met hoeveel je weer naar huis moet.
- **Maak duidelijke afspraken!** Spreek een duidelijke plaats en uur af. Spreek een uur af dat niet te nipt is zodat je nog wat speling laat. Druk kinderen wel op het hart dat het uur 'heilig' is. Als ze staan aan te schuiven, bijvoorbeeld, moeten ze toch naar de plaats van afspraak komen, ook als is dat op dat ogenblik heel vervelend. Eventueel kun je het omroepsysteem van het pretpark gebruiken om te verzamelen of om kinderen om te roepen.
- **Spreek duidelijk af met de kinderen bij wie ze terecht kunnen.** Zorg ook voor een duidelijk herkenningsteken voor de kinderen (bvb. een opvallende T-shirt of petje), zet een spandoek op als herkenningspunt, laat de animatoren zich verkleden in het thema ...
- **Hebben je kinderen een duidelijke identificatie?** Een kaartje of een sticker met hun en jouw gegevens, een permanent beschikbaar GSM-nummer. Ook zij kunnen bvb. herkenbare kledij dragen (bvb T-shirt, petje, polsbandje) die anderen erop wijst dat de kinderen tot het speelplein behoren.
- **Als je een hele dag op stap bent, spreek tussentijds ook eens af** (bvb. rond de middag)
- **Hebben alle kinderen een horloge en kunnen ze de klok lezen?**
- **Check of iedereen je afspraken goed begrepen heeft** (geef bijvoorbeeld extra aandacht aan anderstalige kinderen)
- **Maak een goeie taakverdeling: één of meerdere animatoren blijven op de ontmoetingsplek, (de) andere loopt de hele tijd door het park** (zeker af en toe eens wisselen ☺)! Je kunt ook afspreken om een aantal strategische plaatsen te bemannen. Zo kom je alle kinderen een paar keer tegen. Als je rondwandelt, kiezen sommige kinderen er zelf ook voor om met de begeleider mee verder te gaan.
- Een andere manier is nog om **één animator verantwoordelijk te maken voor 8 à 10 kinderen.** Van 'zijn/haar' kinderen kent hij/zij de naam en eigenheden. Hij/zij trekt met het groepje op pad en heeft de verantwoordelijkheid bij het verzamelen er voor te zorgen dat zijn/haar kinderen er zijn. Hij/zij zorgt er in het algemeen ook voor dat die kinderen zich op de uitstap amuseren.
- En uiteraard blijft het de taak van je animatoren om met de kinderen bezig te zijn (en niet zich op een terrasje neer te planten)!
- **Babbel vooraf met de kinderen over het park.** Hoe groot is het park? Hoe goed kennen de kinderen het park? Is het park duidelijk bewegwijzerd? Bekijk het grondplan eens, overloop de attracties (en de wachttijden ☺), zoek misschien een plannetje voor alle kinderen ...
- **Bespreek de uitstap vooraf met de ouders.** Je kunt samen met je animatoren een procedure vast leggen en dit voorleggen aan de ouders en aan de bevoegde politici (bijvoorbeeld in het huishoudelijk reglement). Gaan ze ermee akkoord dan zit je safe qua aansprakelijkheid. Je hebt bovendien ook het voordeel dat ouders thuis hun kinderen extra op het hart zullen drukken de afspraken goed na te komen. Steken de kinderen dan toch kattenkwaad uit en negeren ze de afspraken, is het ook een deel hun eigen verantwoordelijkheid.

Iets omslachtiger kun je de ouders ook laten aanduiden: mijn kind mag/mag niet alleen op stap in een pretpark (in een medische fiche, bvb.). Dat gaat als je met een kleine groep kinderen op stap bent. Anders kun je dit zeer moeilijk opvolgen. Bijkomend nadeel is dat ouders soms te beschermend kunnen zijn.

Bij (vertrek en) aankomst laat je ook iemand op het speelplein zelf de communicatie met de ouders verzorgen (om bvb uitleg te geven waarom de bus te laat is). Je kan ook met ouders afspraken maken vanaf hoeveel vertraging je hen op voorhand probeert te verwittigen en op welke manier je dat zal doen (vb via SMS). Maar hou je beloftes ook vooral haalbaar voor jou als organisator.

### Er loopt toch iets fout...

Soms komen kinderen niet op tijd aan op de plaats van afspraak en worden ze pas later gevonden. Heel uitzonderlijk gebeurt er een ongeval.

- **Wettelijke bepalingen:** Hier speelt het principe van de 'goede huisvader'. Een rechter zal steeds nagaan of je alle nodige voorzorgen genomen hebt om de veiligheid van de kinderen te garanderen en op basis daarvan een oordeel vellen.  
Hou je dus strikt aan de procedures die je vooraf vastlegt!
- **Neem niet alle zonden op je schouders:** Natuurlijk voel je je rot als er iets mis loopt. Probeer toch voldoende assertief te reageren. Probeer als werking geen sluitende garanties te geven als je die niet of heel moeilijk kunt waar maken.
- Kinderen zijn een schaars goed, onze samenleving kickt op 'controle' en kan niet begrijpen of verdragen dat er iets fout loopt. Probeer duidelijk te maken dat je je uiterste best doet om alles zo veilig mogelijk te laten verlopen (vermeld ook welke maatregelen je neemt) maar vertel daar ook bij dat het inherent is aan spelen met kinderen (en jongeren) dat niet alles altijd even vlekkeloos en gestroomlijnd verloopt. Overall loopt er wel eens iets fout: op school, in de kinderopvang, in de jeugdbeweging, thuis, op straat ...
- **Crisiscommunicatie:** probeer als werking voldoende en assertief te communiceren met alle betrokkenen (ouders, kinderen, eindverantwoordelijken, andere animatoren, pers):
  - ✓ **Centraliseren:** laat één persoon (een verantwoordelijke) alle communicatie voeren. Wanneer een andere animator persoonlijk wordt aangesproken, kan hij/zij doorverwijzen naar de 'woordvoerder'. Zo wordt er één duidelijke boodschap gecommuniceerd.
  - ✓ **Objectiveren:** zet eens op een rijtje hoeveel kinderen en hoeveel activiteiten jullie de laatste jaren probleemloos hebben laten verlopen ... Zo herleid je het voorval tot z'n ware proporties.
  - ✓ **Positief profileren:** probeer opnieuw op een positieve manier naar buiten te komen: foto's van geslaagde activiteiten op het internet + reacties van kinderen en ouders, een enquête houden bij ouders en kinderen (helpt om te objectiveren) en dit profileren ...
  - ✓ **Maatregelen treffen:** leg snel duidelijke maatregelen voor en probeer daarmee de zaak af te sluiten.

De VDS ontwikkelde over 'crisiscommunicatie' een specifieke infofiche. Die vind je op [www.speelplein.net/ondersteuning/infofiche](http://www.speelplein.net/ondersteuning/infofiche).



### Op uitstap in het buitenland

Ga je met kinderen op uitstap naar het buitenland (bv. Efteling), dan dient elk kind zijn/haar **Kids-ID** bij te hebben (= **verplicht**). Dit is een identiteitsbewijs voor kinderen jonger dan 12 jaar. De Kids-ID dient 3 weken vooraf door de ouders bij het gemeentebestuur aangevraagd te worden en is 3 jaar geldig.

Naast de Kids-ID raadt Binnenlandse zaken een schriftelijke toestemming aan wanneer het kind in het gezelschap van andere personen dan zijn ouder(s) reist. Speelpleinen nemen best vooraf contact op met de ambassade/consulaat van het land naar waar gereisd wordt. Voor kinderen die zonder hun ouders reizen geven zij aan wat wel en/of niet verplicht is qua reisdocumenten. Er bestaan geen Belgische of internationale formulieren om een toestemming aan ouders te vragen.

Je speelplein mag dus zelf iets opmaken en de handtekeningen 'voor echt' laten verklaren door de gemeentediensten. Sommige steden en gemeenten maken het je makkelijk en bieden een formulier aan in haar e-loket. ([een voorbeeld](#) van de Stad Antwerpen)

Voor onze buurlanden (Frankrijk, Nederland, Luxemburg en Duitsland) nam de VDS reeds contact op met de verschillende ambassades/consulaten (december 2020). Alle vier meldden ze ons dat een kids-ID verplicht en een door de ouders ondertekende toestemming aan te raden is. Best dus ook voor die toestemming zorgen.

Let op! Bij verlies van de Kids-ID krijgen ouders een tijdelijke Kids-ID (=papieren versie). Deze wordt in bepaalde landen niet aanvaard. Informeer dus vooraf bij de ambassade of deze kinderen meekunnen of niet.

<https://www.ibz.rn.fgov.be/nl/identiteitsdocumenten/kids-id/>

[http://diplomatie.belgium.be/nl/Diensten/Op\\_reis\\_in\\_het\\_buitenland/Bijkomende\\_reisinformatie/reizen\\_met\\_minderjarige\\_kinderen/](http://diplomatie.belgium.be/nl/Diensten/Op_reis_in_het_buitenland/Bijkomende_reisinformatie/reizen_met_minderjarige_kinderen/)

### Meer info?

*Meer informatie over bovenstaande of ervaringen van andere speelpleinwerkingen kun je steeds via de VDS opvragen. Geef een seintje op onderstaand telefoon- of e-mailadres of via je lokale ondersteuner.*

*Ook je ervaringen, positief of negatief, horen we graag. Het geeft ons de kans om er iets mee te doen naar andere speelpleinen!*

### Noodnummers

Neem zeker ook onderstaande noodnummers mee als je op uitstap trekt:

- Je eigen speelplein: \_\_\_\_\_
- De jeugddienst: \_\_\_\_\_
- Vlaamse Dienst Speelpleinwerk (VDS): 015 28 73 90 (kantooruren)  
0494 79 09 65 (noodnummer)
- Child Focus - 116 000
- Dringende Sociale Interventie (psychosociale hulp) Rode Kruis Vlaanderen ([dsi@rodekruis.be](mailto:dsi@rodekruis.be))  
015 44 35 00 - noodnummer 105